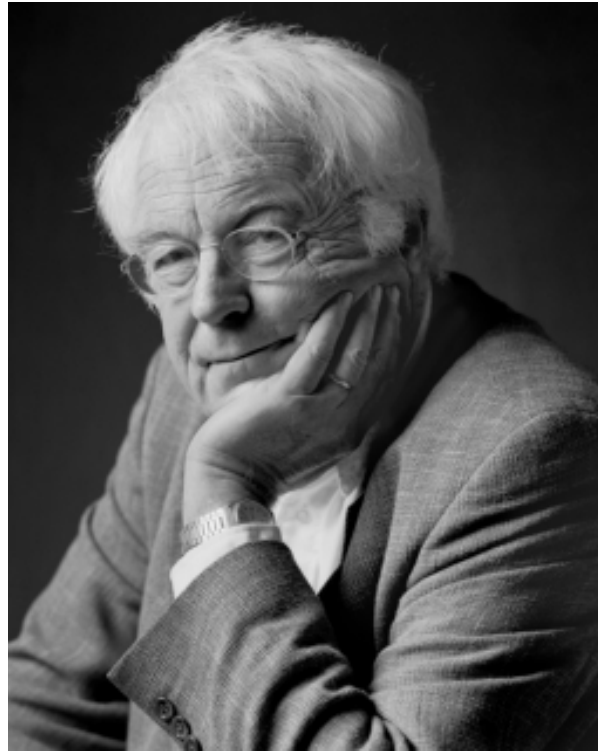

“Het is te eenvoudig om te begrijpen”. Over de poëzie van Rutger Kopland (1934-2012)

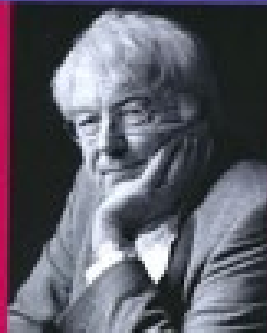
(Gillis Dorleijn, Afdeling Nederlands RUG, 24 april 2014)

RUTGER KOPLAND

Verzamelde
gedichten

nu met
nagelaten
werk

RUTGER KOPLAND

ONDER HET
VEE

Rutger Kopland

TOEN IK DIT ZAG

1. *Onder het vee*, 1966 (2013: 17^e druk)
2. *Het orgeltje van yesterday*, 1968 (2013: 26^e druk)
3. *Alles op de fiets*, 1969 (2013: 22ste druk)
4. *Wie wat vindt heeft slecht gezocht*, 1972 (2013: 17^e druk)
5. *Een lege plek om te blijven*, 1975 (2013: 17^e druk)
6. *Al die mooie beloften*, 1978 (2013: 15^e druk)
7. *Dit uitzicht*, 1982 (2013: 13^e druk)
8. *Voor het verdwijnt en daarna*, 1985 (2013: 13^e druk)
9. *Dankzij de dingen*, 1989 (2013: 11^e druk)
10. *Geduldig gereedschap*, 1993 (2013: 12^e druk)
11. *Tot het ons loslaat*, 1997 (2013: 14^e druk)
12. *Over het verlangen naar een sigaret*, 2001 (2013: 8^e druk)
13. *Een man in de tuin*, 2004 (2013: 8^e druk)
14. *Toen ik dit zag*, 2008 (2013: 9^e druk)

1. 2. *Het orgeltje van yesterday*, 1968 (2013: 26^e druk)
2. 3. *Alles op de fiets*, 1969 (2013: 22ste druk)
3. 1. *Onder het vee*, 1966 (2013: 17^e druk)
4. 4. *Wie wat vindt heeft slecht gezocht*, 1972 (2013: 17^e druk)
5. 5. *Een lege plek om te blijven*, 1975 (2013: 17^e druk)
6. 6. *Al die mooie beloften*, 1978 (2013: 15^e druk)
7. 11. *Tot het ons loslaat*, 1997 (2013: 14^e druk)
8. 7. *Dit uitzicht*, 1982 (2013: 13^e druk)
9. 8. *Voor het verdwijnt en daarna*, 1985 (2013: 13^e druk)
10. 10. *Geduldig gereedschap*, 1993 (2013: 12^e druk)
11. 9. *Dankzij de dingen*, 1989 (2013: 11^e druk)
12. 14. *Toen ik dit zag*, 2008 (2013: 9^e druk)
13. 12. *Over het verlangen naar een sigaret*, 2001 (2013: 8^e druk)
14. 13. *Een man in de tuin*, 2004 (2013: 8^e druk)

1. 14. *Toen ik dit zag*, 2008 (2013: 9^e druk)
2. 13. *Een man in de tuin*, 2004 (2013: 8^e druk)
3. 11. *Tot het ons loslaat*, 1997 (2013: 14^e druk)
4. 12. *Over het verlangen naar een sigaret*, 2001 (2013: 8^e druk)
5. 10. *Geduldig gereedschap*, 1993 (2013: 12^e druk)
6. 2. *Het orgeltje van yesterday*, 1968 (2013: 26^e druk)
7. 8. *Voor het verdwijnt en daarna*, 1985 (2013: 13^e druk)
8. 9. *Dankzij de dingen*, 1989 (2013: 11^e druk)
9. 5. *Een lege plek om te blijven*, 1975 (2013: 17^e druk)
10. 6. *Al die mooie beloften*, 1978 (2013: 15^e druk)
11. 7. *Dit uitzicht*, 1982 (2013: 13^e druk)
12. 3. *Alles op de fiets*, 1969 (2013: 22ste druk)
13. 4. *Wie wat vindt heeft slecht gezocht*, 1972 (2013: 17^e druk)
14. 1. *Onder het vee*, 1966 (2013: 17^e druk)

“Het is te eenvoudig om te begrijpen”

“en ach, hoe eenmaal eenvoud zijn raadsel vindt”

eenvoud → raadsel → eenvoud →

EEN PSALM

De grazige weiden de rustige wateren
op het behang van mijn kamer
ik heb geloofd als een bang kind
in behang

als mijn moeder voor mij gebeden
had en mij weer een dag langer
vergeven was bleef ik achter
tussen roerloze paarden en koeien
te vondeling gelegd in een wereld
van gras

nu ik opnieuw door gods landerijen
moet gaan vind ik geen schrede
waarop ik terug kan keren, alleen
een kleine hand in de mijne
die zich verkrampst als de geweldige lijven
van het vee kreunen en snuiven
van vrede.

ONDER DE APPELBOOM

Ik kwam thuis, het was
een uur of acht en zeldzaam
zacht voor de tijd van het jaar,
de tuinbank stond klaar
onder de appelboom

ik ging zitten en ik zat
te kijken hoe de buurman
in zijn tuin nog aan het spitten
was, de nacht kwam uit de aarde
een blauwer wordend licht hing
in de appelboom

toen werd het langzaam weer te mooi
om waar te zijn, de dingen
van de dag verdwenen voor de geur
van hooi, er lag weer speelgoed
in het gras en verweg in het huis
lachten de kinderen in het bad
tot waar ik zat, tot
onder de appelboom

en later hoorde ik de vleugels
van ganzen in de hemel
hoorde ik hoe stil en leeg
het aan het worden was

gelukkig kwam er iemand naast mij
zitten, om precies te zijn jij
was het die naast mij kwam
onder de appelboom, zeldzaam
zacht en dichtbij
voor onze leeftijd.

IV EEN LANGE WANDELING

Wandelend met B en R mijn kinderen
wordt het weer winter, word ik langzaam
weer ingesponnen in altijd dezelfde
nevelige bosranden, modderige wegen,
het kille schreeuwen van fazanten,
de grond dreunt onder een drietal
fjorden-paarden, melancholie van
licht bevroren boerenkool alom.

Alles verandert maar keert onveranderd
terug. Neem de heiligen van deze maanden.
Een kind weet dat Sint Maarten met een
halve mantel vertrekt, hij komt met een
nieuwe terug. Sint Nicolaas is altijd
onder ons, al zien wij dat meestal niet.
Maria loopt met een nieuwe Jezus toch
weer in haar laatste dagen. Onze wereld
blijkt gesloten.

Zo komen wij dan ook bij altijd dezelfde
bomen, waarin mijn dochters altijd dezelfde
takken beklimmen en zwaaiend in de toppen
zingen: zie ginds komt de stoomboot, kijk
eens hoe hoog wij zijn. En inderdaad zij
zijn buiten bereik, als zij vielen,
ik zou hen moeten laten vallen.

Wandelend door de schemer terug naar huis
bespreken wij de maan en opa's dood.
Ze hebben een heel klein beetje te doen
met mij, omdat opa mijn vader was. (Hij
was het die destijds in gordijnen gehuld,
een baard van geplozen touw tot op de
knieën, een wiegelende mijter op het hoofd
voor mij door het maanlicht sloop)

Wandelend in het duister voel ik
hun koude handen, moet ik
hun dorre bloemen dragen,
hun neuzen snuiten,
hun knopen sluiten,
hun vader zijn.

JOHNSON BROTHERS LTD.

Vroeger toen mijn vader nog groot was,
in de uitpuilende zakken van zijn jas
gevaarlijk gereedschap, in zijn pakken
de geuren van geplozen touw en lood,
achter zijn ogen de onbegrijpelijke wereld
van een man, een gasfitter eerste klas
zei moeder, hoe anders heb ik mij moeten
voelen vroeger toen hij de deuren sloot
voor haar en mij.

Nu is hij dood, ben ik ineens zo oud als
hij, blijkt tot mijn verbazing dat ook in hem
verval was ingebouwd. In zijn agenda zie ik
afspraken met onbekenden, aan zijn muur
kalenders met labyrinthen van gasleidingen,
op de schoorsteenmantel het portret van
een vrouw in Parijs, zijn vrouw, de onbegrijpelijke
wereld van een man.

Kijkend in het porseleinen fonteintje uit
de dertiger jaren met de twee lullige leeuwen:
Johnson Brothers Ltd, hoog in het dood-
stille huis het droevige sloffen van moeder,
jezus christus vader, komen de tranen
om nu en om toen, vloeien ze samen
in het lood van de zwanenhals,
niet meer te scheiden van de druppels
uit het koperen kraantje met cold.

VERTREK VAN DOCHTERS

Ze moesten inderdaad gaan, ik had het gezien
aan hun gezichten die langzaam veranderden
van die van kinderen in die van vrienden,
van die van vroeger in die van nu.

En gevoeld en geroken als ze me kusten,
een huid en een haar die niet meer voor mij
waren bedoeld, niet zoals vroeger,
toen we de tijd nog hadden.

Er was in ons huis een wereld van verlangen,
geluk, pijn en verdriet gegroeid, in hun
kamers waarin ze verzamelden wat ze mee
zouden nemen, hun herinneringen.

Nu ze weg zijn kijk ik uit hun ramen en zie
precies datzelfde uitzicht, precies die
zelfde wereld van twintig jaar her,
toen ik hier kwam wonen.

We stonden bij de zee, en inderdaad,
de kade gaf dat gevoel van een kade.

Nog één keer iets willen, dat gezicht
zien, die stem horen, iets zeggen,

ach god, dat soort heimwee, nog voor
het zover is, we stonden daar maar.

Waar zijn we, zei ze. Hier, zei ik,
dit is de zee,

en achter ons in het land wonen nog
de mensen en graast nog het vee.

Maar alleen haar voeten kenden deze
wereld nog, haar voeten dwaalden over

al dat water, alsof ze alleen daar
zocht naar haar herinneringen, alleen

daar en ik, ik zocht in haar gezicht,
het keek mij aan, grijs en eindeloos

als de zee zelf.

DE MOEDER HET WATER

Ik ging naar moeder om haar terug te zien
Ik zag een vreemde vrouw. Haar blik was wijd en
leeg, als keek zij naar de verre overzijde
van een water, niet naar mij. Ik dacht: misschien

– toen ik daar stond op het gazon, pilsje gedronken
in de kantine van het verpleegtehuis, de tijd
ging langzaam in die godvergeten eenzaamheid –
misschien zou 't goed zijn als nu Psalmen klonken.

Het was mijn moeder, het lijfje dat daar roer-
loos stond in 't gras, alleen haar dunne haren
bewogen nog een beetje in de wind, als voer

zij over stille waatren naar een oneindig daar en
later, haar God. Er is geen God, maar ik bezwoer
Hem Zijn belofte na te komen, haar te bewaren.

HET ANATOMISCH VERSLAG

Ik zat te kijken naar het sterven
van mijn moeder, haar gezicht was al leeg
maar ze ademde nog – ga toch dacht ik, verlaat
in godsnaam dat lichaam – en ze ging

ik geloof niet dat zij de laatste jaren wist
wie wij waren: mijn moeder, haar zoon

ik lees het verslag van de patholoog-anatoom
in patiëntes hersenen trof hij de bij dit beeld
gebruikelijke afwijkingen aan

hij beschrijft uitvoerig en zorgvuldig hoe hij
met mes en microscoop door haar hersenen
is gewandeld en wat hij tegenkwam

ik wandel mee, ik ken het landschap uit het handboek
cortex, thalamus, limbische gebieden
en zie de verwoestingen

in deze verlaten wereld heeft ze gewoond
en ook ik woonde hier

ik moet weggijken van het verslag
in mijn hoofd een leegte niet te beschrijven
alsof ook ik mijn lichaam had verlaten

EEN PSALM

De grazige weiden de rustige wateren
op het behang van mijn kamer
ik heb geloofd als een bang kind
in behang

als mijn moeder voor mij gebeden
had en mij weer een dag langer
vergeven was bleef ik achter
tussen roerloze paarden en koeien
te vondeling gelegd in een wereld
van gras

nu ik opnieuw door gods landerijen
moet gaan vind ik geen schrede
waarop ik terug kan keren, alleen
een kleine hand in de mijne
die zich verkrampst als de geweldige lijven
van het vee kreunen en snuiven
van vrede.

[I]

G, ik schreef een vers over jouw gezicht,
dat het zo afwezig was, ik vergeleek het
met water waarin ik het gezicht zag
van een paard, en toen ik opkeek

was de overkant verlaten. Ik vergeleek
het met wind waarin ik de adem hoorde
van een dode hond, en toen ik luisterde
was het zo godvergeten stil in huis.

Ik heb het vergeleken G, met veel
meer, meer dan ik mij herinner, maar
ik kan het vers niet meer vinden.

Het was niet alleen maar water, wind,
je ziet me nog als ik niet kijk, je ademt
als ik niet luister, leest wat ik niet schrijf.

[III]

Als je mij dan eindelijk zou kennen, ik
zou weggaan G, ik houd er niet van om
te worden gekend door iemand die ik niet
En ook dat zou je weten, ook dat weer,

zeker, beter dan ik. Ik zou je vergeten,
maar door jou niet worden vergeten. Kijk,
daar houd ik niet van, te blijven leven
waar ik zelf niet meer ben, je verwinterde

Eden, met je boom vol gedachten, maar zonder
blad, zonder vrucht, zonder vrouw. Voor mij

zou het zomer zijn, met warme heide, warm
zand, en een warme meid op een handdoek,
om van te houden en dat te blijven
doen. Je zou me kennen en kwijt zijn.

[IX]

Die dagen met jou G, ze smaakten heel hevig
naar weinig, als de dag van een uitgesteld
afscheid, als je alleen wilt zijn en niet kan,
de smaak van oud brood al en restjes jenever.

Dagen met de woorden die je zegt als alles
gezegd is. Morgen, dacht ik, als je weg bent
zal ik van je houden, ga ik het stukgelezen
briefje lezen waarin je zei dat je zou komen,

morgen wil ik wel weer weten hoe het was, toen
ik dat las. Als je weg bent. Maar je ging niet.

Ik wist nog niet dat jij er zonder mij niet
meer zou zijn, dat jij bestond door mij. Die

dagen met jou G, heb ik gemompeld als een schaker,
alleen tegen zijn bord, zo hevig tegen niemand.

AL DIE MOOIE BELOFTEN

I

De grazige weiden, vader, de wateren
der rust, ik heb ze gezocht en inderdaad
gevonden, ze waren nog mooier dan jij
me had beloofd, prachtig, prachtig.

En in dit liefelijk landschap uw zoon,
door de boeren hier aan een boom
genageld, maar geen spoor van geweld
of verzet, alleen maar vrede, vader.

Zijn dode ogen bekijken verdrietig de
resten van rozen aan zijn voeten,
om zijn mond spelen eeuwige vragen,

waarom toch, wie ben je, waar was je,
e.d. Maar boos, nee, boos lijkt hij niet
geweest, niemand is schuldig, niemand.

AL DIE MOOIE BELOFTEN

De grazige weiden, de wateren,
ik heb ze gezocht en inderdaad
gevonden, ze waren nog mooier
dan mij was beloofd,
prachtig.

En in dit liefelijk landschap de zoon
van de maker, aan een boom genageld,
maar geen spoor van geweld
of verzet, alleen maar
vrede, rust.

Zijn lege ogen kijken het landschap in,
om zijn mond spelen eeuwige vragen,
waarom dan, wie ben je,
waar was je, e.d.

Zonder verwijt, hij moet hebben geweten
wat er zou gaan gebeuren.
Ik heb geen antwoord.

DE GOD IN MIJN HERSENEN

Toen ik al bijna ontwaakt was herinnerde ik mij
dat ik die nacht in het verleden had geleefd
en zonder de geringste verbazing weer
geloofd had dat God bestond

ik wilde hem eindelijk wel eens spreken
het is een bijzonder aardige man zei iemand
je kunt hem gerust eens bellen

ik belde en er klonk een stem, een heel lieve stem
zodat ik mij een lieve gevleugelde vrouw voorstelde
zoals je wel ziet op felicitatiekaarten

wilt u god, werd er gezegd, toets dan één
wilt u god niet, toets dan niet
ik toetste één

en dezelfde gevleugelde vrouw zei: er is nog
één wachtende voor u en die ene bent u

ik herinnerde mij dat ik hier eindeloos over
moest nadenken tot ik ontwaakte en God weer
was verdwenen, ergens in mijn hersenen

“volgens mij is het christendom, christelijke noties, de verhouding tot god, niets anders dan projectie van, ja, misschien wel van eigen almachtsgevoelens, eigen streven naar volmaaktheid op iets buiten je zelf. Of het is een projectie van een verhouding die je hebt gehad ooit met ouders en die je misschien nog wel hebt ergens diep in je hart uit een tijd toen ze alles voor je waren. Waarin je ze ook aanzag voor de mensen die jou helemaal kenden en die precies wisten hoe de wereld in elkaar zat en die precies wisten welk raderwerk zat achter de wolken waardoor alles liep zoals het liep. [...] dat is voor mij het afscheid van het christendom en tegelijkertijd, zou je kunnen zeggen, een soort van psychische ontwikkeling, omdat je merkt dat je in je leven – ik tenminste wel – steeds weer geneigd bent om met dit soort projecties te leven.”

“Je spreekt daar over ‘christelijke thematiek’, maar die beschouw ik eigenlijk als niets anders dan als een bepaalde vormgeving van een psychologische thematiek. Het is de notie, de droom of de mythe, ergens vandaan gekomen te zijn waar het goed was, terwijl er met het bewuste leven – wanneer je gaat weten waar en wie je bent – een onderscheid begint te ontstaan tussen jouzelf en de wereld.”

“Het heeft misschien te maken met het diepe verlangen van de mens om te weten ‘hoe het is’. Het verlangen deze wereld niet te zien met het besef dat wij die door onze eigen ogen zien, maar zoals zij objectief ‘is’, het verlangen om onze vluchtige, voorlopige ideeën in te wisselen voor eeuwige, een ogenblik aan onze tijdelijkheid te ontsnappen. En het besef dat dit verlangen op niets anders kan uitlopen dan op een echec.”

BEUKENLAAN

De gedachte dat deze bomen weten
wie ik ben, uit al die mensen deze toevallige
man, vrouw, deze ene

ze komen zo langzaam uit het gazon
gaan zo langzaam langs het pad
verdwijnen zo langzaam

de gedachte dat deze bomen
om mij geven, dat ze op mij wachten,
dat ze weten dat ik kom

STROOMDAL

VI

Het landschap met de rivier, het ligt alsof
het bedoeld is dat het daar ligt, voor mij

en alsof het bedoeld is dat ik
hier ben en dit zie

maar het landschap ligt er toch wel
of ik hier nu ben en het zie, of niet

het is het toeval dat het wilde, dat we zijn
waar we zijn, ons bijeenbracht en scheidt.

VII

Werd ik misschien ooit te vondeling gelegd
in die grazige weiden aan dat rustige water

zou het landschap met de rivier daar altijd
nog liggen om mij te herinneren aan die tijd waarin
ik nog niet wist waar en wie ik was

ligt het nog altijd te wachten op mij
op mijn terugkeer – verlangt het ernaar
mij weer op te nemen, in zich te laten verdwijnen

maar het landschap met de rivier herinnert mij
alleen aan zichzelf – het is er, zoals
een schilderij er is, het laat zich zien
en het kent geen verlangen

XI

Al die jaren dat ik zat te kijken
op het terras aan de rivier
dacht ik: zoals hier, zo moet het zijn

niets ontbreekt, niets is overbodig
het is te eenvoudig om te begrijpen
te vanzelfsprekend om te beschrijven
zo ligt het daar

het landschap met de rivier
ik zal het nooit kennen

DRENTSE A

I

Morgens aan de rivier, morgens waarin
hij nog lijkt te overwegen
waarheen hij die dag
weer zal gaan,

of hij diezelfde hevige bewegingen
zal maken als altijd,
of niet meer,

of zijn deze eindeloze aarzelingen
de lege gebaren van iemand
die al niet meer bestaat,

en zich heeft neergelegd
bij wat hij is, tussen zijn oevers,
in het zinloze spoor
dat hij groef

II

Alsof hij opnieuw zou willen beginnen,
zo rusteloos lijken zijn bewegingen,
alsof hij terug kon

naar zijn land van herkomst
zijn schemerig verleden in

en dan hier weer komt liggen,

maar hij is stil tussen
zijn oevers, en ook
zijn oevers zijn stil

III

Alsof hij verder zou willen gaan
dan hier, er een bestemming zou zijn,
ergens een plek waar hij
nog nooit is geweest

en daar zou kunnen komen
maar daar, in de verte
is hij al – dezelfde
als hier.

IV

Morgen aan de rivier
morgen waarin hij eindelijk
niets meer zal zijn
dan de rivier.

VENUS – MUSEUM BEELDEN AAN ZEE

Ze ligt voor het raam – zo stil als een steen ligt
zo onbewogen, zo onverschillig voor tijd

volgens de mythe spoelde ze ergens aan
op een strand – een vlok zeeschuim zou ze zijn geweest
maar niemand weet hoe ze veranderde in wat ze werd

alleen de duinen, het zand, het helmgras, de zee
hebben gezien wat er gebeurde

ze slaapt en ze glimlacht zoals een jonge vrouw
die ligt te dromen – dat een man haar vindt en ziet
hoe ze daar ligt en haar lichaam met zijn ogen
streelt – droomt dat hij zich in haar verliest

ik kijk van haar weg, door het raam – daar zijn
de duinen, het zand, het helmgras, de zee

zij moeten hebben gezien hoe een vlok zeeschuim
verwoei in de wind en verdween in de ruimte
daar ergens, denk ik, daar ergens

DIE EEUWIGE SCHOONHEID

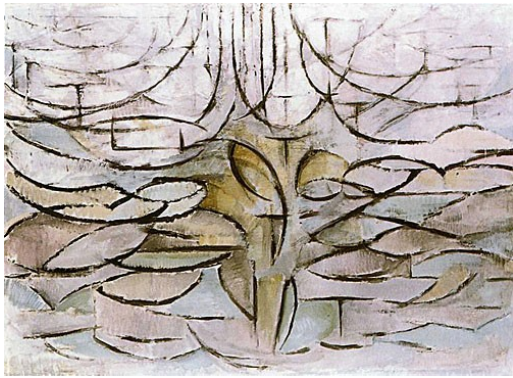
Hij begon in die toevallige wereld
die onbegrepen wirwar van lijnen en lijntjes
die een boom werden bijvoorbeeld

hij noemde deze schoonheid de tragische schoonheid
van de mens die haar ziet:
van moment tot moment

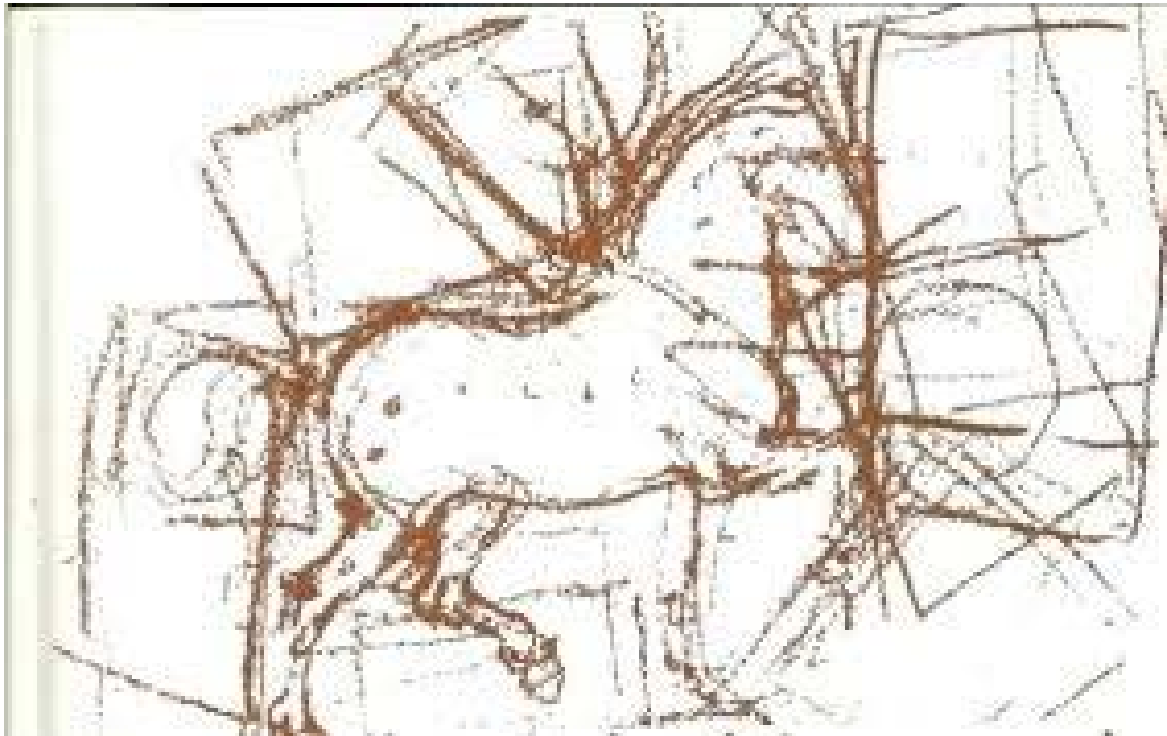
hij wilde niet zien hoe de wereld voorbij gaat
maar zien hoe eeuwig zij is
als zij terugkeert naar dat ene

moment waarin haar lijnen en lijntjes uiteenvallen
tot een boom bijvoorbeeld
tot haar formule

Hij stierf en zag alles, zag alles en stierf

I CAVALLI DI LEONARDO

Al die schetsen die hij naliet –

eindeloze reeksen herhalingen: spierbundels, pezen,
knoken, gewrichten, die hele machinerie
van drijfriemen en hefbomen waarmee
een paard beweegt,

en uit duizenden haarfijne lijntjes haast onzichtbaar
zacht in het papier verdwijnende huid
van oorschelpen, oogleden, neusvleugels,
huid van de ziel –

hij moet hebben willen weten hoe een paard
wordt gemaakt, en hebben gezien
dat dat niet kon,

hoe het geheim van een paard zich uitbreidde
onder zijn potlood.

Maakte de prachtigste afbeeldingen, bekeek ze,
verwierp ze.

DE LAATSTE BEVINDINGEN

Er waren zoals we dachten te weten twee werelden -
de echte en die andere

dit onderscheid is onlangs bij nader onderzoek
een overbodige illusie gebleken: deskundigen
hebben in menselijke hersenen gezocht
en geen verschillen gehoord of gezien

integendeel, wat zij vonden was met geen pen
te beschrijven, zo ongelooflijk eenvoudig
zo mooi

zij noteerden:

‘De nacht viel in de ramen van ons instituut,
maanlicht streek over de jonge borsten
van onze vrouwelijke proefpersoon

en ja, de door haar hersencellen aangedreven apparaten
zuchtten en in onze microscopen zagen we
in haar moleculen melkwegen van verlangen.

Wij zoeken nog koortsachtig naar formules.’

Aldus enkele opgetogen, onbedoeld lyrische citaten
uit hun verslag

DIE KUNST DER FUGE

I

Zo dwalen gedachten, dwalen ze zich herhalend
als beken door bergwei, altijd een beetje anders,

altijd een beetje hetzelfde, allemaal naar iets
verlangend, een ergens, elders een herinnering

zoekend daar naartoe. En hun verlangen is niets
dan de kracht van water, hun herinnering niets

dan oevers, ergens, elders zijn ze de zee.

II

De ruimte van een winters woud van hoge beuken,
en uit de kruinen daalt het, opnieuw en opnieuw,

herhaalt zich deze beweging van ooit eens naar later,
voor de duur van dat dalen, blad na blad na

Hun herinnering is niets dan deze ruimte, en niets
hun verlangen dan dit vallen, dit zich neerleggen

tussen de anderen, dit onvindbaar voorbij zijn.

III

De zwermen vogels boven het dal, die vluchtige
momenten van bij elkaar horen en uiteen vallen,

al die herhalingen waarin wordt gezocht naar die
ene beweging, waarin herinnering en verlangen

verdwijnen in elkaar, het vinden van die momenten,
en het verliezen. Wat hen bindt en uiteen drijft

zijn kou, wind, grijze daken in de diepte.

IV

En hoog in de winterse ijle voetsporen in de sneeuw,
een man en een vrouw die hierheen kwamen lopen, hier

– stappen het enige wat van hen bleef, een paar lijnen
dunne, door elkaar heen dwalende lijnen, herinnering

en verlangen, die beide, maar waaraan en waarnaar –
hier waar wij zijn, niets dan wij, en sneeuw,

sneeuw waarin nog geen stap is gezet.

V

Het dwaalt, vloeit samen, valt uiteen, verdwijnt,
en het herhaalt zich, alsof er steeds weer iets

moet worden gezocht, gevonden, verloren, gezocht,
alsof er steeds weer iets moet, iets moet zijn

voor het verdwijnt en daarna.

DIE KUNST DER FUGE

I

Zo dwalen gedachten, dwalen ze zich **herhalend**
als beken door bergwei, **altijd een beetje anders,**

altijd een beetje hetzelfde, allemaal naar iets
verlangend, een **ergens, elders** een **herinnering**

zoekend daar naartoe. En hun **verlangen** is niets
dan de kracht van water, hun **herinnering** niets

dan oevers, **ergens, elders** zijn ze de zee.

II

De ruimte van een winters woud van hoge beuken,
en uit de kruinen daalt het, opnieuw en opnieuw,

herhaalt zich deze beweging van ooit eens naar later,
voor de duur van dat dalen, blad na blad na

Hun herinnering is niets dan deze ruimte, en niets
hun verlangen dan dit vallen, dit zich neerleggen

tussen de anderen, dit onvindbaar voorbij zijn.

III

De zwermen vogels boven het dal, die vluchtige momenten van **bij elkaar horen en uiteen vallen,**

al die **herhalingen** waarin wordt **gezocht** naar die ene beweging, waarin **herinnering** en **verlangen**

verdwijnen in elkaar, het **vinden van die momenten,** **en het verliezen.** Wat hen **bindt en uiteen drijft**

zijn kou, wind, grijze daken in de diepte.

IV

En hoog in de winterse ijle voetsporen in de sneeuw,
een man en een vrouw die hierheen kwamen lopen, hier

– stappen het enige wat van hen bleef, een paar lijnen
dunne, door elkaar heen dwalende lijnen, **herinnering**

en **verlangen**, die beide, maar **waaraan en waarnaar** –
hier waar wij zijn, niets dan wij, en sneeuw,

sneeuw waarin nog geen stap is gezet.

V

Het dwaalt, vloeit samen, valt uiteen, verdwijnt,
en het herhaalt zich, alsof er steeds weer iets

moet worden gezocht, gevonden, verloren, gezocht,
alsof er steeds weer iets moet, iets moet zijn

voor het verdwijnt en daarna.

ABE LENSTRA

We stonden bij Achilles, het regende en woei,
in een geur van sigaren, nat gras en natte mannen,

het gromde en stampvoette om ons heen,
voetbal was oorlog, toen al.

Vader, weet je nog hoe het even doodstil werd,
de bal kwam, hij kwam uit de grauwe lucht
en woei voor het doel,

niemand had gezien dat hij daar stond.

Weet je nog hoe hij toen even met zijn hoofd knikte,
bijna ootmoedig, bijna verlegen, bijna verontschuldigend.

We hadden verloren voor we het wisten. Abe.

OVER HET VERLANGEN NAAR EEN SIGARET

Ken je het verlangen naar een sigaret,
naar die gelukkige tijd dat je nog rookte?

Niemand begrijpt dit verlangen behalve ik.

Ik herinner mij iemand die altijd
als ik iets zei dat ze niet begreep
antwoordde: op zich is dit heel intrigerend.

En ik herinner mij ook dat ik dan
die uitspraak een aantal malen
in mijn hoofd moest herhalen:
op zich is dit heel intrigerend
totdat de betekenis verdampt was.

God kan ondoorgrondelijke dingen met ons doen
dankzij het feit dat hij niet bestaat

en zo kunnen ook ondoorgrondelijke dingen
worden beweerd dankzij het feit
dat ze nergens over gaan.

Sinds ik dit bedacht begrijp ik veel meer.

Het verlangen naar een sigaret is
het verlangen zelf.

Rutger Kopland

EEN MAN
IN DE TUIN

Rutger Kopland

TOEN IK DIT ZAG

GESPREK

Ze kijkt me vragend aan
je zwijgt zegt ze en waarover

inderdaad waarover zwijg ik
en ik begin te zoeken naar
een antwoord

ik kijk voorbij haar gezicht
naar de muur en van de muur
naar het raam en van het raam
naar mijn handen in mijn schoot
en weer terug naar haar gezicht

ze kijkt mij nog steeds aan
ik hoor de stilte in haar kamer

ik zou willen zeggen dat ik zwijg
over mijzelf want ik weet niet
wie dat is

AAN HET GRENSLAND

I

Je kijkt over het land de ontelbaarste keer
in je leven naar waar het ophoudt

je zegt tegen ons dit is het grensland
het laatst van de aarde hier om ons heen

je zou willen weten wat voorbij daar is
voorbij het steeds maar weer zichtbare zelfde

je zoekt in de schimmige einder naar iets als
een gezicht maar van wat of van waar

je denkt aan je jeugd aan 1 Korintiërs 13
nu kijken we nog in een wazige Spiegel

maar straks staan we oog in oog

II

Je kijkt in je hoofd en daar ligt het land
waar je vandaan komt en nooit meer naar terugkeert

je ziet de psalm uit je jeugd met de weiden
de waatren het vee – ja dit is het grensland

daarachter moet zijn wat er was voor je er zelf was
het onzichtbaarste het vroeger dan vroegste

je verlangt naar een wat naar een waar
iets misschien iets dat je nooit hebt begrepen

je leest bij Pessoa: het is vreemder dan alles
wat vreemd is dat de dingen werkelijk zijn

wat ze lijken te zijn en dat er niets
valt te begrijpen

III

Je kijkt over het land en je noemt het
het grensland maar dit land heeft geen naam

je denkt dat het land daar voor jou bedoeld is
maar je weet het is voor niemand bedoeld

je wilt dat dit land er altijd al was
er altijd zal zijn maar er is geen altijd

je weet het toeval heeft je gemaakt en breekt je
ergens weer af waar en wanneer in dit land

je leest: dit uitzicht is het geval
en: het geheim van de wereld is het zichtbare

niet het onzichtbare

God zij dank dat stenen slechts stenen zijn,
En rivieren niets dan rivieren,
En bloemen alleen maar bloemen.

Wat mij betreft, ik schrijf het proza van mijn verzen
En ik ben tevreden,
Omdat ik weet dat ik de Natuur begrijp aan de buitenkant;
En haar niet begrijp van binnen
Want de Natuur heeft geen binnen
Anders was zij geen Natuur.

Albert Caeiro

“Een kunstwerk kan ontroeren [...] omdat het een ervaring teweegbrengt die het best beschreven kan worden als een ‘herinnering aan iets onbekends’. Als we ons tot de poëzie beperken: een gedicht waardoor men ontroert raakt, geeft de ervaring dat men iets nieuws leest dat men al kende. Alsof er een sleutel een slot in je lichaam en je ziel opent, waarvan je niet wist dat je dat in je had. Een gat in je kennis zien, dat is: het zien van iets waarvan je niet wist dat je het wist. [Je krijgt dan een] gevoelloos voelen, een gedachteloos denken, waarvan de inhoud nog het beste kan worden benaderd met: zo is het, zo was het, en zo zal het altijd zijn, of, anders gezegd, ik zie dit, niet omdat ik het er zelf van maak, maar omdat het zo is.”

“Al die ontroeringen hebben een gemeenschappelijke noemer: we horen bij deze wereld, zij geeft ons even een antwoord op de vraag waar we zijn en tegelijk wordt het ons duidelijk dat de wereld buiten ‘de onze’, buiten degene die we kennen, die we ons herinneren, de ‘echte’ wereld dus, volstrekt onverschillig is jegens ons; hoezeer wij ook van haar houden, haar haten, haar vertrouwen, haar vrezen, Moeder Natuur gaat haar eigen, nietsontziende gang. Zij ziet ons en vergeet ons op hetzelfde moment. En we zullen haar pas ‘echt’ leren kennen als we onze kennis over haar kwijt zijn, als onze herinneringen zijn vervlogen.”

“Poëzie laat ons illusies zien en breekt ze af. Poëzie vertelt ons dat wij de wereld ooit hebben gekend toen wij er nog niet waren en haar pas weer zullen kennen als we er niet meer zijn, Dat is het schrijnendste protest tegen de vanzelfsprekende wereld van alledag. Er is geen troost en dat is troost.”

Zoekende in zichzelf

zo heet het

dit bronzen beeld

een hoofd ligt eenzaam

op zijn afwezige lichaam

op een duistere leegte

een bodemloos gat

het hoofd zoekt alsof

het niet weet

wie het zoekt

- <http://cdn.pressdoc.com/27196/documents/17903-1351090099-Kopland%20in%20Das%20Magazin.pdf>

ENKELE ANDERE OVERWEGINGEN

Hoe zal ik dit uitleggen, dit waarom
wat wij vinden niet is
wat wij zoeken?

Laten we de tijd laten gaan
waarheen hij wil,

en zie dan hoe weiden hun vee vinden,
wouden hun wild, luchten hun vogels,
uitzichten onze ogen

en ach, hoe eenvoudig zijn raadsel vindt.

Zo andersom is alles, misschien.
Ik zal dit uitleggen.

- <http://www.youtube.com/watch?v=2g8DbMN>
[G--s](#)